

[apečkoviny]

číslo 1/2014

Informačné noviny 48. ročníka súťaže umeleckej tvorivosti vysokoškolákov

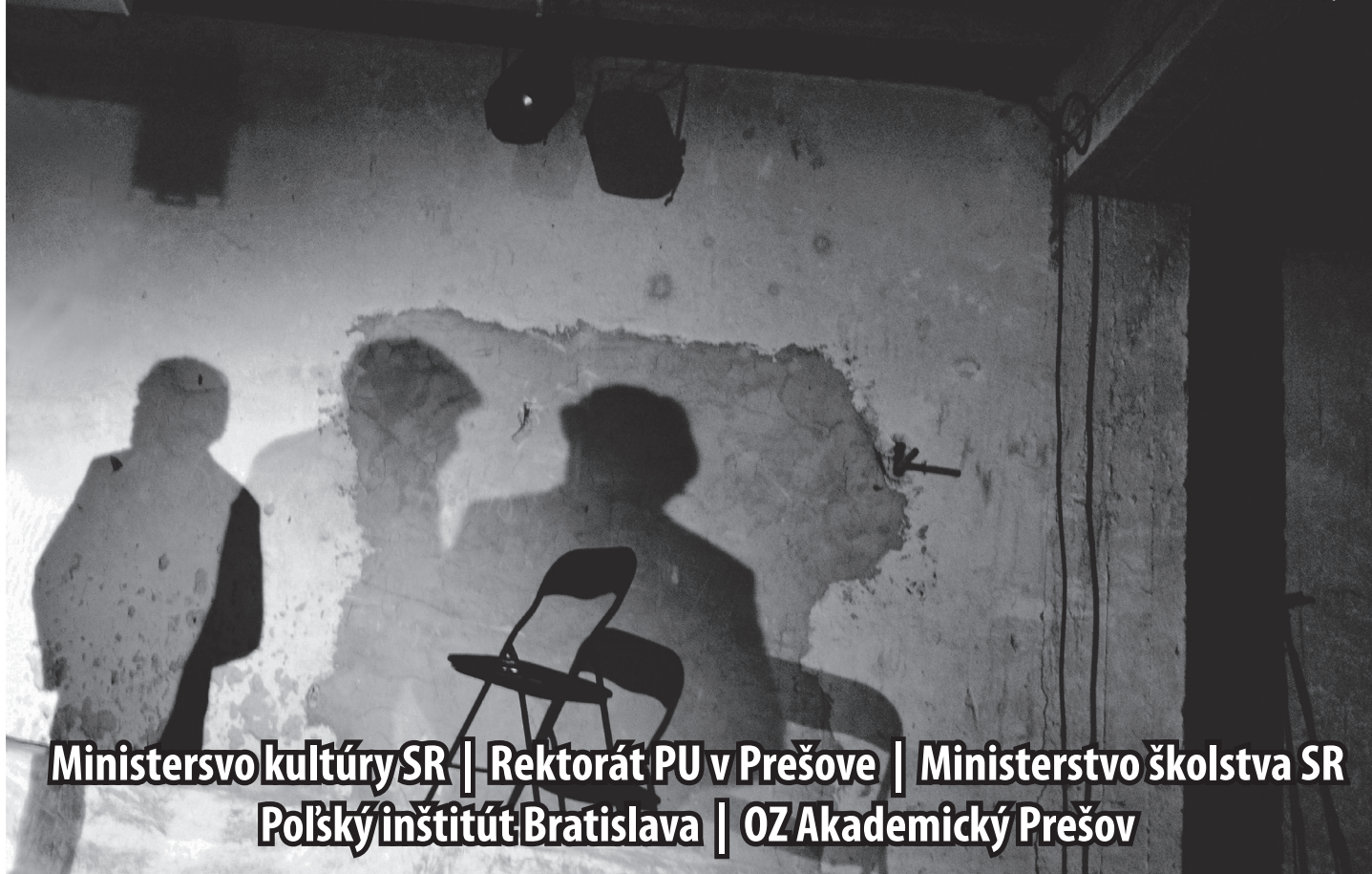
akademický prešov

48. ročník

Súťaž umeleckej tvorivosti vysokoškolákov Slovenska
študentské divadlá . vlastná literárna tvorba . umelecký prednes . umelecký preklad

27.4. - 1.5.2014

„Vysokoškoláci mestu, mesto vysokoškolákom!“

Ministersvo kultúry SR | Rektorát PU v Prešove | Ministerstvo školstva SR
Poľský inštitút Bratislava | OZ Akademický Prešov

[úvodné slovo] Karol Horák

PÁR SLOV NA ÚVOD

Akokoľvek by sa to zdalo neuveriteľné – 48. ročník Akademického Prešova signalizuje, že toto podujatie onedlho oslávi neuveriteľné „abrahámoviny“. Na začiatku boli pochybnosti, či podujatie tohto typu nie je iba želané dieťa administrátorov príslušných ministerstiev (školstva i kultúry) a mládežníckych organizácií, no práve organizačné schopnosti predstaviteľov prešovských vysokých škôl s podporou Rektorátu PU a predovšetkým umelecké tvorivé zázemie viacerých generácií prešovských vysokoškolákov rozhodli o tom, že sa Akademický Prešov stal na dlhé desaťročia fórom pre umeleckú konfrontáciu svojich produkcií mladých vysokoškolákov, ktorí sa po absolvovaní štúdiá stanú predstaviteľmi kultivovanej slovenskej inteligencie.

Vo viacerých divadelných produkciách – ale aj v textoch vlastnej literárnej tvorby – je zrejme úsilie tvorcov riešiť problémové situácie, no so zámerom oslabiť latentnú tvorivú predispozíciu mladého tvorca nie v príklone k aktualizáciám publicistického charakteru, alebo k stvárneniu iba drastických bizarností žitých skutočností, ale s ambíciou vidieť svet s intelektuálnym nadhľadom a s vedomým úsilím o esteticky kódovanú výpoveď. To neznamená, že v dramaturgii Akademického Prešova nemajú svoje miesto tie umelecké výpovede, v ktorých sa objavujú nové významy generačne interpretovaného sveta, pričom v nich neraz prekvapujúco dominuje mnohoznačnosť, ktorá čaká na svojho prijímateľa, aby sa rozhodol pre individuálne dekódovanie. Aj keď spomínané skupiny prístupov k interpretácii sveta by mohli tvoriť „akoby“ krajné „mantinely“ tohto umeleckého ihriska, predsa len obom je spoločná ambícia byť nezávislými a pokúsiť sa o čo najadekvátnejší obraz stavu vedomia individua. Generačne interpretácii sveta dominuje svojsky dištanc od racionality – a prekvapujúcou je možno kritika materializmu, ale aj individualizmu (a keby sme

chceli byť banálni, tak aj „márnivého prázdneho života“). Samozrejme, že v spomínaných divadelných produkciách, ale aj v literárnych textoch dominuje ambícia tvorcov odmietat klasické striktné umelecké pravidlá, ba neraz sa prezentujú „ešte iba“ rozpracované diela, ktoré odkazujú na neukončenosť procesu tvorby, ale aj na tvorbu ako permanentný proces, ktorý sa vníma ako vyjadrenie nespokojnosti nielen so stavom sveta ako celku, ale aj so sebou, no aj v stanovení spôsobu jeho interpretácie, aspektov, ktoré sú tiež v stave premien. Tak sa vlastne festival stáva fórom, na ktorom sa vyhraňuje rukopis mladého tvorca, čo sa chystá na vstup do života mimo akademického prostredia ako intelektuála, ktorý má ambíciu ovplyvňovať kultúru svojho etnického priestoru, prípadne vydať správu o ňom v nadnárodných súvislostiach.

Samozrejme, že týchto niekoľko úvodných poznámok nemôže a ani nechce vystihnúť celú pestrosť druhov i žánrov, ktoré dostávajú na Akademickom Prešove svoj priestor. Ale týchto pár riadkov chce byť aj o tom. O signalizovanom hľadaní a možno i o nachádzaní...

SVET V OBRATOCH

Nedlho pred štartom AP nás prekvapila správa o úmrtí prozaika Ladislava Balleka. My si ho pripomíname aj ako dlhoročného porotcu v kategórii vlastnej literárnej tvorby na našom festivale (70. – 80. roky 20. storočia). Nebol teoretik literatúry, ale bol poučeným autorom, ktorý vedel inšpirovať rad mladých autorov – vysokoškolákov, ktorí sa vyhraňovali ako budúci spisovatelia na AP. To nie je málo. Česť jeho pamiatke.

Zahrievacie kolo AP Absolvovali účastníci besedy – Mediálny tvorca dnes (20. 4. 2014). Neformálna beseda s Mgr. P. Himičom, PhD., riaditeľom Štátneho divadla Košice a PhDr. Jozefom Puchalom, PhD., redaktorom RTVS Košice predznamenala tvorivú klímu, ktorá by mohla dominovať na 48. ročníku AP.

ŠÍP AXI o(LÓGA)

ŠD FF PU Prešov pokračuje v rozvíjaní svojho „pohybovo-slovného“ typu divadla, ako ho naznačil tento súbor vo vývine od 60. rokov

minulého storočia po súčasnosť (Džura, Fragments, Živý nábytok, Tip-top biotop). Inscenácia Konšpirácia alebo Človek etudový je typom fyzického divadla, v ktorom sa takmer nehovorí, zato dramaticky koná. Divák má možnosť zhladnúť divadelnú skúšku súboru, ktorý demonštruje hľadanie svojho výrazu cez rad etúd. Tie začínajú v nulovom bode jednak privlastnením si v podstate nedivadelného priestoru na svoje teatrálné aktivity a jednak prísunom ďalších cvičení, počas ktorých interpreti demonštrujú svoj vzťah k predmetom – stôl, nôž, chlieb a pod., čím vytvárajú mozaiku dramatických situácií, medzi ktorými začína prebleskovať striedma fabula: zrod komunity asi desiatich hercov, medzi ktorými dochádza k radu interpersonálnych vzťahov, odhaľujú sa črty etických pozitív i negatív persón (žiarlivosť, nenávisť, súcit a ďalšie). Etudy sú komponované v rámci celku inscenačného tvaru ako sóla mužov a žien a následne ich interpersonálnych konjunkcií, pričom produkcia kulminuje v záverečnej tretine asi hodinového predstavenia: kolektív sa zrazu ocitá v konfrontácii s pohyblivým predmetom a odrazu sa inscenácia stáva lekciami z manipulácie súčasného človeka, jeho degradácie, vymývania mozgov, ktoré ústia až do animalizácie v záverečných sekvenciách. Tak sa vlastne skúška inscenácie stáva predstavením divadla sveta, nečakane končí výkrikom hercov k divákovi, k úsiliu vyburcovať jeho mravné aktivity. Inscenácia určite stojí za pozornosť a nemala by skončiť len jej uvedením v rámci AP.

M.P.

PROGRAM

AKADEMICKÉHO PREŠOVA 2014

Prolog AP
23. 4. 2014 Streda
11.00 hod.

Študentské divadlo FF PU v Prešove
Konšpirácia alebo Homo etudiensis
Skúšobňa ŠD FF ON

16. 00 hod.
ŠD VYDI Nitra

Rozhodnutie pre zajtrajšok a možno len Peter
a Lucia **VS DAD ON**

25. 4. 2014 Piatok

10. 00 hod.
Divadelná dielňa Akademia Ruchu
Varšava (PL) Podmienky vizuálnej komunikácie
MS DAD

UNIVERZITA DIVADLA
13. 00 hod.

Prednáška Akademia Ruchu Varšava (PL)
Miesto. Pole akcie. č. m. 94 **VŠA**

15. 00 hod.
Súťaž v umeleckom prednese č. m. 83 VŠA

27. 4. 2014 Nedela

11. 00 hod.
Odborný seminár Alternatívne divadlo dnes

15. 00 hod.
Divadlo poézie Malá scéna
Bratislava/Prešov Hviezdoslavov **MS DAD ON**

16.00 hod.
Študentské divadlo P.A.D.A.K. PF PU
A. Popescu: Obchod s hračkami **MS DAD ON**

Slávnostné otvorenie Akademického Prešova
VS DAD

17. 00 hod.
GUNAGU Bratislava
V. Klimáček Sado (láska v Európe) **VS DAD OFF**

18. 30 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
Arpád Dápra **MS DAD ON**

19. 10 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
B. Gašpercová Darca spomienok **VS DAD ON**

19. 30 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
T. Zárčeky: Láska z dola **VS DAD ON**

20. 15 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
M. Budínský Ako som sa skamarátil s prácou **MS DAD ON**

21. 00 hod.
Akademia Ruchu Varšava (PL)
Kol.: Výrazne. V mlčaní (pouličné divadlo) **pred**
DJZ OFF OFF

22. 15 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
M. Priškinová Pekelníci **MS DAD ON**

22. 30 hod.
Improloga MS DAD

28. 4. 2014 Pondelok

UNIVERZITA DIVADLA
11. 00 hod.

A. Maťašík: Počiatky slovenského profesionálneho divadla II č. m. 192

E. Knopová: Dramaturgicko-inscenačný profil slovenského činoherného divadla po roku 2000
č. m. 192

UNIVERZITA LITERATÚRY
13. 30 hod.

M. Richter: O nezávislosti nezávislých (J. Kuniak, E. Hidvéghyová-Yung) (moderuje D. Laciaková) **UK PU**

15. 30 hod.
Divadlo na osmičke Nitra
H. Fačkovec: Kajco **MS DAD ON**

16. 45 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
. Koničková a kol.: Projekt **VS DAD ON**

17. 15 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
B. Schneiderová: Inside **VS DAD ON**

17. 45 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
M. Palfiová: Tančiareň **VS DJZ ON**

18. 15 hod.
OZ Ja a My, Katedra hudby PF UKF Nitra
A. Palotás: Volavka **VS DAD ON**

19. 15 hod.
Alkalmi Formáció (HU)
G. Büchner: Woyzeck - Trans **VS DAD OFF OFF**

20. 30 hod.
Akademia Ruchu Varšava (PL)
Kol.: Čínska lekcija **MS DAD OFF OFF**

214. 30 hod.
Výpredaj MS DAD

29. 4. 2014 Utorok

UNIVERZITA LITERATÚRY
12.30 hod.
P. Milčák a kol.: Ako vzniká báseň **UK PU**
14. 00 hod.

Z Rzeszowa do Prešova a späť (moderuje

P. Káša) **UK PU**

16. 00 hod.
Teatro Colorato Bratislava
Noemova Archa alebo Nezapudni na slona
MS DAD ON

17. 00 hod.
Študentské divadlo Katedry germanistiky
FF UPJŠ Košice H. Kleist: Rozbitý džbán **VS DAD ON**

19. 00 hod.
VŠMU Bratislava J. Saunders: Talk to me **MS DAD OFF**

20. 30 hod.
Bábkové divadlo Košice
O. Žiugžda: Potkaniar **MS DAD OFF**

21. 30 hod.
Výpredaj, NAJ s.r.o., E. M. K.
MS DAD

30. 4. 2014 Streda

10. 00 hod.
DRAMAFEST VS DAD

10. 00 hod.
Súťaž v umeleckom preklade č. m. 386

10. 00 hod.
Študentské divadlo VYDI Nitra Divadelný
workshop - M. Králiková a M. Doričová a kol.
skúšobňa **ŠD FF PU**

11. 00 hod.
Súťaž vo vlastnej literárnej tvorbe zasa-
dačka dekana

UNIVERZITA DIVADLA
13. 15 hod.
doc. Mgr. M. Ballay, PhD. (FF UKF Nitra)
Poetika medzinárodného divadelného štúdia
Farma v jeskyni č. m. 192

15. 00 hod.
Študentské divadlo VYDI Nitra
M. Doričová: Dišputa Verejná (o princovi a
koňovi) **MS DAD ON**

16. 00 hod.
Teatr Przedmieście Rzeszów (PL)
A. Adamska: Obietnica **VS DAD OFF OFF**

17. 00 hod.
Prezentácia divadelných workshopov
ŠD FF PU N. Machiavelli: Mandragora MS DAD ON

NAJ s.r.o. J. Jendrichovský, P. G. Hrbatý: Potkan
potkanovi človekom **UPC Jarkova ON**

19. 00 hod.
Divadlo Thália Košice P. Kárpáti: Jedermann
VS DAD OFF

21. 45 hod.
Divadlo P.A.T. Bratislava
S. Daubnerová: M. H. L. **exp.sála DJZ OFF**

1.5.2014 Štvrtok
14. 00 hod.
Déjám my KFJL FF PU
M. Pascal: On ne peut pas s'entendre avec tout
MS DAD ON

15. 00 hod.
Prezentácia divadelných workshopov
ŠD FF PU, NAJ s.r.o.
J. Jendrichovský, P. G. Hrbatý: Podzemie **MS DAD ON**

16. 00 hod.
Divadelná spoločnosť Jany Mícenkovej (ČR)
J. Mícenková: NEKROgames **VS DAD OFF OFF**

18. 00 hod.
Slovenské komorné divadlo Martin
P. Ouirředník: Europeana - Stručné dejiny 20.
storočia **HB DJZ OFF**

Slávnostné ukončenie festivalu MS DAD

20. 00 hod.
Divadlo DNO (ČR) Den Dna MS DAD OFF OFF

21. 15 hod.
Koncert: TROJKA Zuzany Homolovej **Christiania**

VYSVETLIVKY
ON

Súťažné divadelné predstavenia
OFF

Nesúťažné divadelné predstavenia
OFF OFF

zahraničné nesúťažné profesionálne alebo
alternatívne divadelné súbory
VS DAD

Veľká scéna Divadla Alexandra Duchnoviča Prešov
MS DAD

Malá scéna Divadla Alexandra Duchnoviča Prešov
Experimentálna sála DJZ

Hlavná budova DJZ Prešov
UK PU

Univerzitná knižnica PU Prešov
Skúšobňa ŠD FF PU

Starý internát PU, suterén

Organizátori si vyhradzujú právo na zmenu
programu. Sledujte na:

[http://www.ff.unipo.sk/ap/index.php?page==
program](http://www.ff.unipo.sk/ap/index.php?page==program)
23. 4. 2014

Vstup na všetky podujatia voľný.

POROTA

AKADEMICKÝ PREŠOV 2014

Súťaž študentské divadlá:

PhDr. Miron Pukan, PhD. (FF PU Prešov)
 prof. PhDr. Karol Horák, CSc. (FF PU Prešov)
 doc. PhDr. Peter Káša, CSc. (FF PU Prešov)
 Mgr. Eva Kušnírová, PhD. (FF PU Prešov)
 doc. PhDr. Ján S. Sabol, PhD., ArtD. (FF UPJŠ Prešov)

Súťaž v umeleckom prednese:

doc. PhDr. Juraj Rusnák, CSc. (FF PU Prešov)
 PhDr. Miron Pukan, PhD. (FF PU Prešov)
 PaedDr. Mária Kuderjavá (PF PU Prešov)
 Mgr. Lenka Regrútová, PhD. (FF PU Prešov)
 Mgr. Diana Laciaková (ÚDaFV SAV Bratislava)

Súťaž vo vlastnej literárnej tvorbe:

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.
 (Novosadská univerzita, Srbsko)
 doc. PhDr. Ján Gavura, PhD. (FF PU Prešov)
 Mgr. Peter Milčák, PhD. (Bieloruská národná
 univerzita)
 Mgr. Lenka Šafranová (FF PU Prešov)

Súťaž v umeleckom preklade:

doc. PhDr. Ľudovít Petráško, CSc. (FF PU Prešov)
 doc. PhDr. Ján Gavura, PhD. (FF PU Prešov)
 Mgr. Ivana Kupková, PhD. (FF PU Prešov)
 Mgr. Marek Mitka, PhD. (FF PU Prešov)

UNIVERZITA DIVADLA

25.4.2014 o 13.00 hod., č. m. 94 VŠA

Prednáška Akademia Ruchu Warszawa: Miesto. Pole akcie.

27.4.2014 o 11.00 hod., VŠA

Prof. PhDr. Karol Horák, CSc. a kol.: Alternatívne divadlo dnes (odborný seminár).

28.4.2014 o 11.00 hod., č. m. 192

PhDr. Andrej Matášík, PhD.: Počiatky slovenského profesionálneho divadla II.
 (Prednáška, pripravená v spolupráci s FF PU Prešov v rámci AP 2014, projekt Agentúry
 na podporu vedy a výskumu č. APVV-0619-10.)

PhDr. Elena Knopová, PhD.: Dramaturgicko – inscenačný profil slovenského činoherného
 divadla po roku 2000.

(Prednáška, pripravená v spolupráci s FF PU Prešov v rámci AP 2014, projekt Agentúry
 na podporu vedy a výskumu č. APVV-0619-10.)

30.4.2014 o 8.00-13.00 hod., VS DAD

DRAMAFEST.

30.4.2014 o 13.00 hod., č.m.192

Doc. Mgr. M. Ballay, PhD.: Poetika medzinárodného divadelného štúdia Farma v
 jaskyni.

UNIVERZITA LITERATÚRY

28.4.2014 o 13.30 hod., UK PU

PhDr. M. Richter: O nezávislosti nezávislých.

29.4.2014 o 12.00 hod. UK PU

PhDr. Peter Milčák, PhD. a kol.: Ako vzniká báseň.

29.4.2014 o 14.00 hod., UK PU

doc. PhDr. Peter Káša, CSc. a kol.: Z Rzeszowa do Prešova a späť.

TVORIVÉ DIELNE

Divadelná skúška ako téma predstavenia alebo Etuda: Partner – kolektív.

(29. – 30. 4. 2014) (K. Horák, M. Pukan, E. Kušnírová)

Monodráma ako umelecký druh. (25. – 26. 4. 20014)

(L. Šafranová, D. Laciaková, F. Franko)

Performance alternatívnych divadelníkov: Potkan ako téma.

(30. 4. – 1. 5. 2014) (J. Jendrichovský, P. G. Hrbatý)

Študentské divadlo VVDI, Nitra: Divadelný workshop. (30.4.2014)

(M. Králiková, M. Doričová a kol.)

Klasický dramatický text a jeho moderná inscenačná podoba. N. Machiavelli:

Mandragora. (22. 4. – 24. 4. 2014) (V. Kozmenko-Delinde, E. Kušnírová)

Téma slovenskej gasarbeiterky v multimediálnom divadelnom diele. (29.

4. – 1. 5. 2014) (D. Laciaková, M. Pukan, K. Horák, J. S. Sabol)

Akademia Ruchu Warszawa: Podmienky vizuálnej komunikácie.

(25. 4. – 26. 4. 2014) MS DAD (piatok: od 10.00 do 12.30, od 16.00 do 19.00) (sobota:
 od 10.00 do 14.00, od 16.00 do 20.00) (J. Krukowska, J. Bałdyga)

**Scénický pohyb a choreografia moderného tanečného výrazu
 v etnodivadle.** (1. 5. – 2. 5. 2014) (J. Letenay)

Ostatné workshopy budú realizované v Skúšobni ŠD FF PU (Starý internát PU)

REMINISCENCIA

AKTÍVNEHO TVORCU

SMRŤ (Z) JÁNOŠÍKOVA

[naokamihap2013]

Takmer každé moderné autorské divadlo je zároveň experimentálnym divadlom. Preto často začína... alebo i zotrúva... na neprofesionálnej pôde. Charakteristická je kreatívna prepojenosť všetkých jeho tvorcov, a zároveň i nasledujúce špecifická: relatívna stálosť súboru, mnohostranná originalita a vyhranenosť tvorby, vychádzanie z individuality hercov, osobitá poetika, svojbytný zmysel pre humor, niekedy i dlhodobé tematické zacielenie jeho dramaturgie.

Príkladov na autorské divadlo je v slovenskom alternatívnom kontexte množstvo, dlhé roky používa vo svojej tvorbe postupy autorského divadla i ŠD FF PU Prešov a práve k jednej produkcii tohto typu uvedenej počas AP 2013 by sme sa chceli ešte pred otvorením AP 2014 vrátiť.

Autorské divadlo JHSJ vzniklo v rámci Výpredaja a určujúcou témou bolo výročie popravy slávneho slovenského zbojníka. Inscenácia priniesla odlišný pohľad autorov na jednu z významných a históriou opradených osobností. Dielo je zaujímavou divadelnou zmesou rôznorodých prvkov, a práve preto sa herci ŠD FF PU rozhodli preniesť alternatívne spracovanie historickej témy i na festival AP.

Z rozhovoru s P.G. Hrbatým a J. Jendrichovským (ŠD FF PU, Naj s.r.o.)

Prečo práve Jánošíkovská téma? Myslíte, že práve „ona“ dokáže oslovit' mladého človeka?

Tých dôvodov tu bolo niekoľko! Od 300. ročného výročia popravy, cez vnútornú polemiku takmer každého Slováka o osobnosti Jánošíka, až po osobnú potrebu vyjadriť vlastnú predstavu o smrti tohto, môžeme povedať, národného hrdinu. Druhá vec je, že spomínaná téma nie je len mýtom, ktorý vytvorili štúrovcia a dnes je len akýmsi archaickým historickým výkrikom o potrebe národného hrdinu. Pýtam sa: „Je téma Jánošíka úplne vyčerpaná?“ Prirodzene, že nie a pochybujem, že niekedy vyčerpaná bude. A my, príslušníci dnešnej modernej generácie taktiež cítime potrebu vyjadriť sa. Chceme ponúknuť spoločnosti pohľad, nielen na reálnu postavu Jánošíka, ale aj na tradíciu, v ktorej bol zobrazovaný, teda historickú a literárnu.

A či táto téma dokáže oslovit' mladého človeka? Čo dnes osloví mladého človeka? A čo by ho malo

oslovit'? Aj keď sa téma zdá vyčerpaná, stále je aktuálna. V dnešnom období kultúrneho úpadku je vnútorná povinnosť umenia používať témy, ktoré človeku vracajú jeho dôstojnosť. Myšlienka inscenácie JHSJ, je podľa môjho názoru, práve toho charakteru. A teda v konečnom dôsledku na príklade historickej osobnosti a jej rozhodnutí vo vtedajšom dobovom kontexte chceme ukázať dnešnému človeku, ako si môže zachovať svoju dôstojnosť aj v dnešnej dobe.

Ako ste pri tvorbe postupovali –povedzte od náčrtu k výslednému tvaru?

Myšlienka prepojenia témy Jánošíka s formou kánonického spevu – pašii vznikla už približne rok predtým, ako bol napísaný text. Moja práca v ŠD FF PU nie je nikdy samostatná. Tvorivá väzba medzi mnou a Jánom Jendrichovským sa ukázala ako mimoriadne funkčná a plodná (aspoň pre mňa). Teda s touto myšlienkou som predstúpil pred Jána a dlhodobo sme o téme diskutovali. V prvej časti príprav išlo o nastudovanie viacerých podkladov, ktoré o Jánošíkovi máme k dispozícii. Potom sme sa asi zhruba mesiac pred plánovaným predstavením stretli a pokúsili sa načrtnúť text inscenácie. S prvou verziou sme neboli spokojní, najmä však Ján a tak vypracoval verziu novú – aktuálnu. Keď mi ju poslal mailom, úprimne som sa potešil. Text bol precíznym spracovaním témy so všetkými historicko- literárnym odtieňmi, aké dokáže vypracovať len Ján. Prirodzene, mal som určité výhrady voči niektorým pasážam, ale napokon sme sa dohodli. Zároveň sme sa dohodli, že pri výstavbe pohybových obrazov uskutočníme Jánove predstavy, pričom ja budem garantovať ich naplnenie. Po dokončení textových a priestorových skúšok bolo už len otázkou hereckých schopností, ako vytvoriť ucelené predstavenie. A keďže herci pristupovali zodpovedne a boli schopní vytvoriť z našich predstáv skutočné dielo, boli sme po niekoľkých skúškach pripravení predstaviť inscenáciu divákovi. Asi toľko.

Čo bolo pre Vás inšpiráciou?

Jánošík! Ved' to je inšpirácia samotná. Ak zozbierate všetky výroky, diela, myšlienky atď. získate milión alternatív, ktoré môžu človeka inšpirovať. Jánošík tvorí inšpiráciu pre myšlienku predstavenia a forma bola inšpirovaná našimi a to je ďalšia téma, o ktorej by sme sa mohli tiež rozprávať.

Pri tvorbe sa snažíte o vykreslenie hrdinov, antihrdinov alebo sa nad týmto princípom nezamýšľate?

Toto je nosná myšlienka takmer každej inscenácie, na ktorej pracujeme. Snažíme sa s Jánom ponúknuť divákovi pohľad na skutočnosť, že nie sú

hrdinovia a antihrdinovia, že niekto bol zlý a iný zasa dobrý. Relativizujeme predstavy dnešného človeka o hrdinoch ako dobrých a antihrdinoch ako zlých. Človek totiž nech už je, aký je, nie je iba dobrý a iba zlý. My netvrdíme v inscenácii JHSJ, že Jánošík nebol zbojník – zlodej, ale je potrebné si uvedomiť, že pri mučení zotrval pri svojich presvedčeniach. Ako hovorí Kryl: „Úlohou osobnosti v dejinách je zomrieť alebo nechať sa zabiť skôr než stačila odvolať!“ Zomrieť za svoje presvedčenie, nech je pre oči diváka kladné alebo záporné, je azda jedným z najväčších dôvodov, prečo označíme bežného človeka za hrdinu. Ak sa v našich dielach snažíme niečo vykresliť, tak najmä človeka ako takého!

Čo bolo nosnou ideou hry? Chcete svojou produkciou na niečo upozorniť alebo každá hra má vlastné univerzálne vyznievanie?

O tom som viac menej písal vyššie. V podstate ide o poukázanie na fakt, že sú to ľudské rozhodnutia ktoré robia z človeka hrdinu, aj keď je jeho život diskutabilný. Viete, Jánošík by bol pravdepodobne na popravisku zomrel tak či tak, keď ho už raz chytili, ale on si to neulahčil tým, že sa zapredal a zradil svojich druhov. Do určitej miery ide aj o biblický motív obety za druhého, v tomto ohľade je Jánošíkove prepojenie s pašiovou formou veľavravné. Nosná idea hry je však ťažko vyjadriteľná, nakoľko stavíme na individuálnom názore diváka a nerád by som mu podsúval to, čo si má o hre myslieť. Ďalšia vec je, že to, čo je nosné pre mňa, nie je vždy nosné pre Jána, ale naša spolupráca tieto rozdiely vždy vyjasní, a tak je možné v predstaveniach sledovať viacero myšlienok.

Tak to je aj pri ostatných hrách, prsto nesumarizujeme všetky do jedného vreca, aj keď jazyk a poetika každej inscenácie môže byť podobná. Vždy je to napokon divák, ktorý dostáva možnosť uchopiť niektorú myšlienku a urobiť si z nej nosnú ideu predstavenia.

Sústredíte sa pri tvorbe na nejakú konkrétnu kategóriu – komické, tragické atd.?

To, že máme v autorskej tvorbe prevažne komédie neznačí, že sa špecializujeme len na ne... v „šufliku“ nám s Jánom drieme aj pár tragédií. Ja však do veľkej miery súhlasím s výrokom antického klasika: „Život je tragédia, načo sa na ňu pozerat' ešte aj v divadle!“ A preto vnútorne inklinujem ku komediálnej tvorbe.

Vo svojej produkcii často staviate na kontakte s publikom, prečo?

Jedna z myšlienok, ktorú nás naučil profesor Horák je, že na realizáciu predstavenia stačí divák a herec, všetko ostatné, ak chceme, môžeme vypustiť. A divák pre mňa nie je len nejaké pasívum, ktoré si príde pozrieť divadlo, na konci zatlieska a odíde domov. Divák musí byť ponorený v inscenácii a osobne sa dotýkať predstavenia a niekedy až do slova! Čo by bol herec bez publika a publikum bez herca? Tento vzťah je pre našu tvorbu dosť podstatný a to je jeden z hlavných dôvodov, prečo je kontakt s publikom aktívnou zložkou našich predstavení.

Vo svojej produkcii sa pridriavate konkrétnej poetiky alebo sa snažíte o tvorbu tej vlastnej originálnej a zároveň osobitej?

Ako kedy. Niekedy využívame poetiku, ktorú môžeme badať u našich divadelných vzoroch, ale nie je to pravidlo. Ako sa hovorí, aj keď od slova do slova odkopírujete tvorbu iného autora, i tak to v konečnom dôsledku nie je on, lebo hoci sú slová rovnaké, všetko je iné – publikum, forma, interpret atď. My nemáme potrebu kopírovať, chceme sa realizovať a nevyhľadávame metódy a systémy. V spomínanej autorskej inscenácii môžete vidieť napr. Horáka, Lasicu, Satinského, Svěráka a iných a my ich vplyv nezapie-

rame, ale v konečnom dôsledku sa nepridriavame nejakej presne vytýčenej poetiky.

Počas AP tvoríte aj so ŠD FF PU a zároveň máte i vlastné, vo väčšine autorské produkcie? Prečo? Teda, že sa infiltrujete do skupiny a potom zase mimo nej?

Predpokladám, že hovoríte o performatívnych predstaveniach. Tie sú jednou z najpopulárnejších foriem moderného umenia a to nielen divadla, ale aj hudby, tanca a podobne. Takzvané „flash“ predstavenia organizujú filharmónie v iných krajinách celkom bežne, rovnako ako aj tanečné štúdiá a ďalšie inštitúcie. Pýtam sa, prečo by sa niečo obdobné nemohlo diať i v divadle? Určite poznáte to klišé „Divadlo sú dosky, ktoré znamenajú svet“, toto klišé je však v skutočnosti obrátené a teda; „Svet to sú dosky, ktoré znamenajú divadlo!“ A tento výrok už nie je klišé, ale pravdou! My ju len odhaľujeme...

V čom pokladáte vašu tvorbu za špecifickú a možno i inovatívnu?

Čo je na svete nové a špecifické, ak tu už všetko bolo? No predsa to, čo tu nebolo! Naše individuality. Aj keď v otázke, či sme tu boli, alebo neboli sa s Jánom rozchádzame. Slovom naše nemyslím moju a Jánovu individualitu, ale snažíme sa apelovať na jedinečnosť každého človeka, ukázať mu, aký je a aký môže byť. Nevie, či sme vďaka tomu špecifickí či inovatívni – pravdepodobne nie! Ale ako som napísal, každá nová interpretácia je v niečom inovatívna, tak asi možno niečo aj inovujeme. To necháme posúdiť divákovi. Ak je niečo možno také špecifické – tak len na okraj, často prepájame súvislosti medzi tým, čo bolo, čo je a čo možno bude. Ďalším faktom je, že sa nebojíme spracovať akúkoľvek novú tému akoukoľvek novou formou.

Načo stavíte tento rok? Máte predstavu, čo by ste publiku chceli predstaviť? Ak áno, predstavte nám vaše ambície.

Tento rok máme rozbehnutých viacero projektov s profesorom Horákom, pánom režisérom Delindem atď. Čo sa týka našej vlastnej tvorby, určite sa divák môže tešiť na performance, o ktorých som písal vyššie a rovnako sme sa s Jánom dohodli, že sa zapojíme do súťaže s našou „starou vecou“ Potkan potkanovi človekom. A teda diváci nájdu v tohtoročnom programe i naše predstavenia.

Máte spoločné autorské ambície s kolegom Jendrichovským i do budúcnosti?

„Tak, určite!“ rečou našich hokejových reprezentantov. Viac povedať nemôžem lebo neviem, ono spoločná inšpirácia prichádza nečakanejšie ako prešovská MHD.

Za rozhovor ďakuje a praje veľa kreativity počas
AP 2014 redakčný tím.

ŠTUDENTSKÉ DIVADLO

Už samotný terminologický pojem študentské divadlo“ implikuje celý rad príbuzných synonym – generačné, nezrelé, amatérske, emancipačné, alternatívne, výskumné, laboratórne, experimentálne, recesistické, mladé, intelektuálne, otvorené, slobodné, iné a pod. (...)

PUKAN, Miron: Študentské divadlo, malé javiskové formy, otvorené divadlo, divadlo mladých. In Reflexie divadla, divadlo reflexie. Prešov: FF Prešovskej univerzity 2011, s. 32. ISBN 978-80-555-0502-2

ON – súťažné študentské divadlá

OFF – domáce nesúťažne profesionálne alebo poloprofesionálne divadlá

OFF OFF – zahraničné nesúťažne profesionálne alebo alternatívne divadlá

ŠD FF PU PREŠOV „ČLOVEK ETUDOVÝ“ ALEBO „KONŠPIRÁCIA“ ALEBO „OD SKÚŠKY K PREDSTAVENIU (POHYBOVO – VERBÁLNA KREÁCIA).“ [on]

Scenár, realizácia: prof. PhDr. Karol Horák, CSc. | Dramaturgia: PhDr. Miron Pukan, PhD. Spolupráca: Mgr. Eva Kušnírová, PhD. Svetlo: Belo Szentesi | Hrajú: R. Pazera, V. Olexová, B. Repková, D. Novotný, P. G. Hrbatý, J. Jendrichovský, P. Hudák, Š. Slovinský

V stredu 23. apríla 2014, skôr ako prebehlo slávnostné otvorenie 48. ročníka Akademického Prešova ŠD FF PU Prešov uviedlo performatívnu produkciu Konšpirácia alebo Homo etudiensis.

Od skúšky človeka k predstaveniu strojov

Priestor, predmety, interpersonalita, tenzia! – štyri časti predstavenia prešovského Študentského divadla pri Filozofickej fakulte môžeme prirodzene interpretovať rôznymi spôsobmi. Keďže ani názov predstavenia nie je jednotný, bude zaujímavé pozrieť sa na to isté dielo cez optiku každého z troch názvov predstavenia: „Človek etudový“, „Konšpirácia“ a „Od skúšky k predstaveniu“.

„Človek etudový“ je človekom bez špecifického kostýmu, bez vzťahu k celku, bez nutnosti veľkých výpovedí. V koncentrovaných mikro – situáciách hľadá svoju vlastnú podstatu. Skúma ako sa dá prejsť cez prázdnu sálu, reaguje na stôl, nôž či kabelku plnú

drobností. Tieto predmety mu prináša vedec v bielom plášti, či vojak v uniforme. Postupne takto prechádza od sebayjadrenia, k spolupráci v dvojiciach až ku skupinovému a davovému spôsobu rozprávania príbehov. V pozícii diváka vidíme vo finále širokú škálu etúd, ktoré autori formálne pôsobivo usporiadali a prispôsobili počtu hercov.

Pod názvom „Konšpirácia“ hovoria rovnakí herci v tom istom predstavení o kolobehu ľudstva. Človek na javisku najprv individualisticky objavuje svet, v ktorom žije, prostredie i predmety, ktoré v ňom stretáva. V momente stretu s ľuďmi, sa mu začne pred očami meniť svet. Po zdanlivom svadobnom happyende ľudstva a medových týždňoch v destináciách známych zo Živej panorámy sa však ľudia dostávajú do konfliktu. Čarovné je využitie robotického vysávača v opozícii proti ľudskému davu ako demonštrácia zvedavosti, zastrasovania, náboženských, mocenských i materialistických sporov. Konšpirácia ukazuje ľudstvo, akým sa stávame skrz moc matérie.

Posledná oficiálna (pomenovaná) rovina predstavenia nesie názov „Od skúšky k predstaveniu (Pohybovo – verbálna kreácia)“. Herci demonštrujú priebeh tvorby predstavenia. Podobne ako pri „Človeku etudovom“ sledujeme spoznávanie priestoru, predmetov, spoluhercov a sily skupinového vyjadrenia. Z tohto uhla pohľadu však herci hrajú, podľa logiky názvu, skúšajúcich hercov. Sledujeme teda primárne herca, jeho prácu a kroky, ktorými musí prejsť pri tvorbe predstavenia. V závere, pri ktorom cez prvú optiku naplňal „tvorca“ základné potreby „Človeka etudového“, v druhom prípade cielene ničil ľudstvo také aké je, v tomto treťom prípade iba rozdeľuje odmenu hercom, ktorí mimo javiska tiež nie sú ničím viac než opicami. Rovnako ako my ostatní.

Matej Moško
(ÚDaFV SAV Bratislava)

DIVADLO POÉZIE MALÁ SCÉNA BRATISLAVA/ PREŠOV HVIEZDOSLAVOV [on]

Autori textu: Jarko Broz, Gregory Corso, Džabrá Ibrahim Džabrá, Thomas Stearns Elliot, Lubomír Feldek, Lawrence Ferlinghetti, Arthur Giovannitti, Jerzy Górczański, Pavol Horov, Pavol Orságh Hviezdoslav, Robinson Jeffers, Katarína Kucbelová,

Christian Morgenstern, Národné osvetové centrum, Pavol Náther, Agda B. Pain, Edgar Allan Poe, Anna Rakovská, Marcin Świetlicki, Miroslav Válek | Autori scenára: Diana Laciaková, Michaela Zakuťanská, Pavol Náther, Anna Rakovská | Názov inscenácie: HVIEZDOSLAVOV (prvá časť trilógie zo súčasného slovenského ochotníckeho divadla. divadlo poézie.) | Réžia: Veronika Pavelková a kol. | Dramaturgia: Diana Laciaková a kol. Návrh scény a kostýmov: Michaela Zakuťanská a kol. Zvuk: Ondrej Gubáč | Výber hudby: Diana Laciaková | Hudba: Chiki liki tua – Monte Carlo a zvučka Hviezdoslavovho Kubína | Remix: P. Štefka Zvuková nahrávka: Milan Lasica recitujúci Pavla Horova, básen Kysuce (In Tak prichádzalo slovo... Polstoročie recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín (CD). Bratislava : Národné osvetové centrum a Slovenský rozhlas, 2009, Track 01 - Začiatky.)

Z (nepatetickej) lásky k Hviezdoslavovmu Kubínu...

Divadlo poézie Malá scéna Prešov vzniklo v roku 2007 ako poeticko – divadelná platforma pre experimenty s formou divadla poézie. Zakladateľky, Diana Laciaková a Eva Kášová, vystúpili so svojou debutovou inscenáciou Vzrušujúce časy na fóre Hviezdoslavovho Kubína (2007, laureátky ročníka). Išlo o príbehovú kompozíciu blízku generačnej výpovedi. Nasledujúce roky absolvovali s inscenáciou festivaly doma i v zahraničí (najvýraznejším úspechom bolo pozvanie na Divadelný festival v Chelyabinsku, Rusko). Po nútenej prestávke (geografická vzdialenosť tvorkyň) vznikla spolupráca s recitátorom Pavlom Nátherom, ktorej výsledkom bol projekt Mono, prezentovaný v rámci festivalu Akademický Prešov (2012, Cena za scénický koncept). Hra Mareka Winklera pracovala s pretechnizovaným jazykom – komunikačným prostriedkom, ktorý zlyháva následným neodvratným uzatváraním sa (sveta) do komunikačného minima. Inscenačný koncept vychádzal z formálneho minimalizmu, ako základný divadelný nástroj využíval hlas (aj reprodukovany) a „recitačné herectvo“, ktoré však nesmerovalo k divadlu poézie.

Foto: Malá scéna - Hviezdoslavov

Tento rok sa divadlo rozhodlo opäť smerovať k forme divadla poézie, avšak v ostrom kontraste s jeho obsahom. Polemickosť inscenácie HVIEZDOSLAVOV (prvá časť trilógie. zo súčasného slovenského ochotníckeho divadla. divadlo poézie.) nie je samoučelná. Vychádza z vyše desaťročných skúseností (všetkých členov tvorivého tímu) s podujatím Hviezdoslavov Kubín a z ich nie obyčajného vzťahu k nemu. Byť (konštruktívne) kritickým vyžaduje vzťah, záujem a starosť o vec. Víťazstvo je podmienené zrodom diskurzu.

Diana Laciaková

ŠTUDENTSKÉ DIVADLO P.A.D.A.K ALEXANDRU POPESCU: OB- CHOD S HRAČKAMI [on]

Obchod s hračkami je moderná rozprávková hra rumunského autora Alexandru Popescu, oscilujúca na pomedzí hier pre deti a dospelých divákov. Dominantnou je téma času, resp. jeho strata, problém nenásytosti, túžby chcieť stále viac, nespokojnosť s tým, čo človek má a pod. Rámcová situácia príbehu a najmä jeho protagonisti pripomínajú známy motív z anglickej literatúry. Dievčatko Dina a zajačik Teofil, ktorý ju sprevádza cestou lesom sú len sčasti alúziou na postavy z rozprávky Alicy v krajine zázrakov. Obchod s hračkami však nie je kópiou ani ponáškou na Alicu v krajine zázrakov a nemožno ho ani zaradiť medzi nonsensovú literatúru. Popescu bol v 70. rokoch 20. stor. výnimočný autor, pretože v línii klasických rozprávkových hier na ľudové motívy, zvieracích hier a realisticky kreovaných hier, priniesol odlišnú poetiku. Obchod s hračkami je antirealistickou, „snovou“ hrou, plnou symbolov, v ktorej nastoľuje filozofické a etické otázky.

VYDI, NITRA DIŠPUTA VEREJNÁ (O PRINCOVI A KOŇOVI) [on]

Scenár a réžia: Martina Doričová | Dramaturgia: Marcela Králiková | Technická spolupráca: Jakub Jobko | Inscenáciou sprevádza: Zuzana Glatzová | Hrajú: Podúčinkujúce - Alžbeta Balková, Barbora Michalíková, Veronika Slezáková | Figuranti - Jakub Prok, Matúš Turčan, Tomáš Truchlík

Martina Doričová vo svojej autorskej inscenácii aktualizuje oblasť ženskej sebareflexie. Ťažkosti troch žien pri hľadaní ideálneho, vysnívaného partnera / princa.

Tri herečky, moderátorka a traja mužskí figuranti sa zábavným spôsobom snažia o dosiahnutie autenticity vo výpovedi. Využívanými prostriedkami sú – hudba, spev, kabaretné prvky.

Nosnou ideou hry je úvaha nad existenciou ideálneho partnera.

„Aha, tam je! Dokonca počuť zvuky konského cvalu. Je možné, aby spolu s cvalom prišiel i návod, ako sa dopracovať k dokonalému vzťahu?“

A čo ak je odpoveďou empíria vlastného života. Posolstvá kníh, príručiek či mediálnych rád sú len čiastočnými riešením. To pravé schopné prebudenie drieme niekde vo vnútri každého z nás.

Nitrianski študenti Katedry hudby PF UKF prichádzajú s niekoľkými autorskými produkciami, v kto-

Foto: VYDI - Dišputa Verejná

rých sa naplno prejavuje to, prečo sa nazýva študentským – inklinovanie k mladosti a osobitej generačnej výpovedi. Na čo vsadili tento rok ponúkame v krátkych anotáciách.

OZ JA A MY, KATEDRA HUDBY PF UKF, NITRA ARPÁD DÁPRA [on]

Námetom autorského predstavenia je sedem smrteľných / hlavných hriechov. Študenti UHJU vo svojom osobitom spracovaní vytvorili vlastnú verziu hry, v ktorej sa obyčajný muž, netušiak, stane obeťou pýchy, lakomstva, závidi, hnevu, smilstva, obžerstva i lenivosti.

Pojmom hlavný hriech sa nemyslí hriech, ktorý je pred Bohom najväznejší, najťažší či „najsmrteľnejší“. Hlavný znamená, že hriech vychádza z hlavy. V živote stretne mnoho ľudí, no nikdy nevieme, čo sa v nich skrýva. Vážny motív študenti Katedry hudby spracovali humorne.

B. GAŠPERCOVÁ: DARCA SPOMIENOK [on]

Pohybové divadlo. Príbeh o krásnom a zároveň krutom živote medzi mužom a ženou. Všetdný príbeh dnešnej doby, kedy môže byť láska krutá a zároveň krásna. Dej ma divákovi ukázať pravú tvár, ktorá je ukrytá v maske.

T. ZÁRECKÝ: LÁSKA Z DOLA [on]

Nevedia prečo, no veľmi im to treba. A možno ešte viacej ako chleba. Aby im v duši pusto nebolo, aby ich mali radi okolo. Aby im bolo mätko ako v mame. Keď bolia veci ktoré nepoznáme, tu každé dieťa, plaché ako laň, na hlave musí cítiť teplú dľaň. Bože, o takú dľaň tá ľudské mláďa prosí. V čase, keď ešte ani nevie, kto si. Našiel tá hore ten džavot tenkých hláskov? Našiel. Dal si im liek. A nazval si ho láskou. (Milan Rúfus)

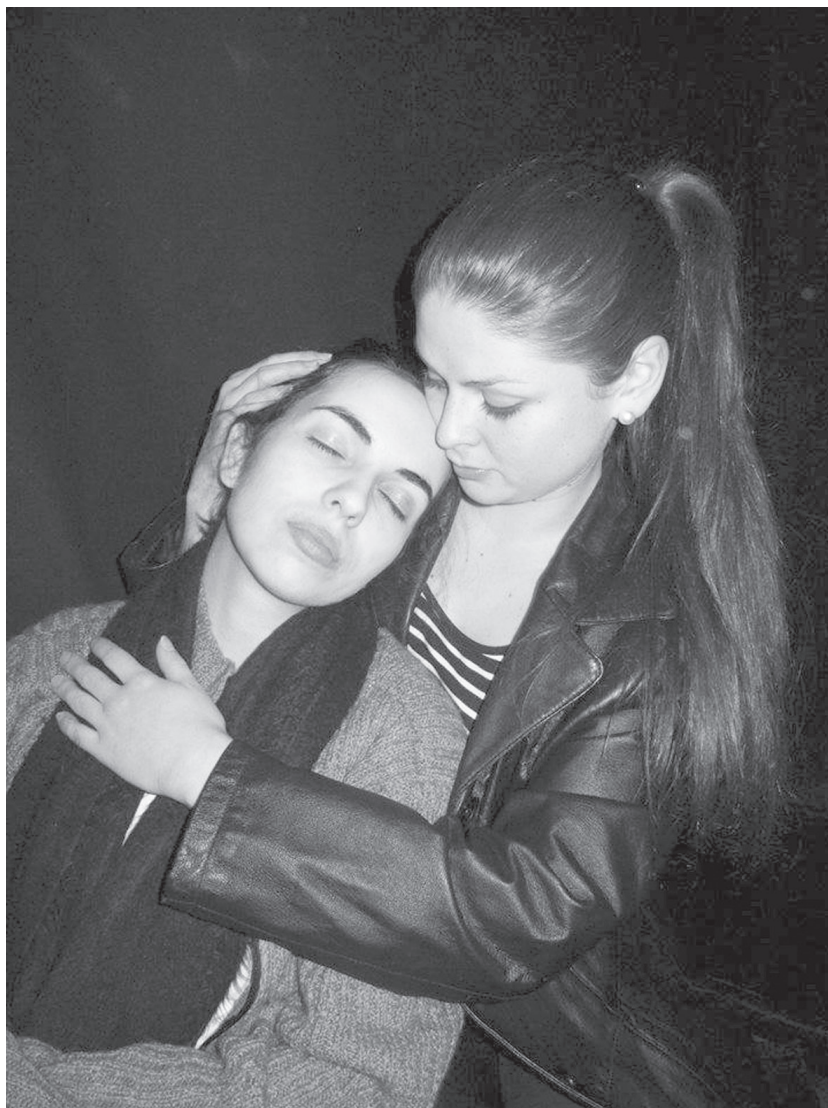

Foto: Ja a My - Láska z dola

E. ARVENSISOVÁ: A/N TO INE [on]

Názov tohto projektu, je slovnou hračkou, ktorá je alúziou na jedného z najvýraznejších a najsuggestívnejších zjavov vo francúzskej literatúre 20. storočia – na spisovateľa Antoina de Saint- Exupéryho, ktorý je aj autorom filozofickej rozprávky pre dospelých Malý princ.

Dielo vypovedá o základných životných hodnotách – o priateľstve prekonávajúcom osamelosť, o zodpovednosti a umení získať si lásku ľudí. Práve

týmto svetoznámych dielom je projekt nitrianskych študentov inšpirovaný.

„Každý z nás neustále s niečím zápasí. Väčšinou je to práve so samým sebou. S čím zápasí náš malý princ...?„

M. BUDÍNSKÝ: AKO SOM SA SKAMARÁTIL S PRÁCOU [on]

„Ospravedlňujem sa za moju neprítomnosť...Tento týždeň bol dosť hektický a budúci bude ešte horší.“ Stalo sa vám niekedy, že ste mali tolko povinností až ste nevedeli, kde vám stojí hlava a napriek tomu, že ste ich chceli plniť, ste to nedokázali? O tom bude tento mikropribeh.

S. KONÍČKOVÁ A KOL: PROJEKT [on]

Autorské predstavenie o tom, aké je dôležité hrať a ešte dôležitejšie hrať SA. Tvorcovia sa inšpirovali tvorbou básnikov Sofokla a Erika Jakuba Grocha.

B. SCHNEIDEROVÁ: INSIDE [on]

Skôr ako niekoho odsúdiš, obuj si jeho topánky a prejdi jeho cestu, jeho minulosť, pocíť jeho slzy, zaži jeho bolesť, radosť, prejdi roky, ktorými prešiel on.

M. PALFIOVÁ: TANČIAREŇ [on]

Foto: Ja a My - Tančiareň

Krátky tanečno-pohybový, diplomový projekt. Príbeh je vyjadrený neverbálnym jazykom. Nosnými zložkami predstavenia je pohyb, tanec, gesto a mimika. Dej dopĺňajú jednoduché tanečné choreografie. Projekt v sebe zahŕňa reprodukovanie, vopred pripravenú a nastrihanú hudbu. Herci svojím telom, postojom vyjadrujú zvolený charakter a zároveň povahové črty postavy.

Obsahom je ukázať vzájomné vzťahy osôb, ich vývoj a jednotlivé správanie v rôznych životných situáciách. Herecké konanie je štylizované, doplnené rôznymi vtipnými etudami, ktoré celý príbeh nadľahčia a dodajú mu príjemnú atmosféru. Projekt je inšpirovaný filmom Le Bal od režiséra Ettore Scolu.

A. POLOTÁŠ: VOLAVKA [on]

Predstavenie nie je vhodné pre detského diváka. Obsahuje násilie, vulgariz-

my a sexuálne narážky. Pozývame Vás na predstavenie o mačke a myši. Ale pozor, dokážete rozoznať, kto je skutočný lovec a kto je v tejto hre obeťou?

JA A MY MIROSLAVA PRIŠKINOVÁ: PEKELNÍCI [on]

Projekt Pekelníci je určený pre vekých i malých divákov. Rozpráva príbeh o čertoch, ktorý si chcú do pekla zadovážiť sluhu. Pri vyberaní vhodného pozemského kandidáta, do pekla unesú Adama, ktorý sa práve doma učí na písomku. Keď Adam príde do pekla najprv sa teší, no neskôr zisťuje, že... Na propagáciu Vášho predstavenia a súboru prosíme poslať čo najskôr plagát, bulletin, program ak je to možné i fotografie.

ŠTUDENTSKÉ DIVADLO KATEDRY GERMANISTIKY FF UPJŠ, KOŠICE H. KLEIST: ROZBITÝ DŽBÁN [on]

Heinrich von Kleist patrí medzi klasikov nemeckej dramatickej literatúry s jeho hrami sa stretávame pomerne často aj dnes (predovšetkým v nemecky hovoriacej oblasti), preto niet divu, že práve tento autor sa stál námetom pre študentov germanistiky.

Dramatické dielo Heinricha von Kleista (1777 - 1811), prudkého, nepokojného a rozjatreného človeka, prenikavo odráža osobnú drámu umelca v spoločenskej realite doby, v ktorej žil a tvoril. Napriek jeho ambíciám napísať veľkú drámu, lepšiu ako Shakespeare či Goethe, je jeho najvydarenejšou i najúspešnejšou hrou prekvapujúco komédia Rozbitý džbán.

Zo žánrového obrázku holandského vidiaka, ktorý Kleista k napísaniu hry pôvodne inšpiroval, vytvoril komédiu s nápadito skomponovaným dejom a brilantne napísanými dialógmi. Formou ostrej spoločenskej satiry sa v nej banálny spor o rozbitý džbán zmení na kolotoč súdnych prietahov, klamstiev a pretvárek.

Rozbitý džbán je detektívna komédia s páchatelom známym od samého začiatku. Je zaujímavé sledovať, ako ďaleko je možné s klamstvom zájsť a ako dlho je možné udržať sa pri moci. Téma nanajvýš súčasná!

VŠMU, BRATISLAVA

JAMES SAUNDERS: TALK TO ME

[off]

Preklad: Oliver Méres | Réžia: Jana Smokoňová | Dramaturgia: Katarína Cvečková
Úprava: Jana Smokoňová, Katarína Cvečková
Scéna: Ema Teren | Kostýmy: Gabriela Timoranská | Produkcia: Dominika Zelinková, Patrícia Kovalová | Hudba: Richard Autner
Hrajú: Barbora Andrešičová, Richard Autner, Martin Durkáč, Jana Labajová, Viktória Predanociová, Dávid Uzsák

JAMES SAUNDERS

Fúzatý, šlachovitý a seriózne pôsobiaci muž, ktorého prejav sa nezaobišiel bez ironickej intonácie, bol jedným z najvýraznejších hlasov vlny nových britských dramatikov začiatku druhej polovice dvadsiateho storočia. Narodil sa v roku 1925 v Islington (severný Londýn) v období „triedneho nepriateľstva, nezamestnanosti a chudoby“.

Saunders využíval drámu ako priestor, v ktorom je možné pohrať sa s filozofiou, psychológiou, históriou a variabilitou jazyka. Naplno využíval slovné hry a paradoxy, písal dialógy náladové a vyostrené, najmä, keď ich témou bola rodina, vzťahy a sex. Ako dramatik našiel „živnú pôdu“ v sieti dialógov, ktoré evokujú mnohé asociácie. Jeho dramatický prejav je založený viac na slove ako na vizuálnosti, preto si jeho hry vyžadujú sústredenosť a pozornosť. Každé slovo má svoju váhu a osobitý význam. Saunders sa postupne stal jedným z popredných britských predstaviteľov absurdnej drámy

Talk to me sú mikroskopické náhľady či sondy do každodenného života troch bežných vzťahov v rôznych časových etapách. Inscenácia zobrazuje základné štádiá vzťahu muža a ženy – spoznávanie sa, zamilovanie, spolužitie, veľké vášne i rezignáciu. S použitím briskného humoru, nadhľadu a irónie autora Jamesa Saundersa mapuje rôzne stereotypné správanie a kliše v partnerských vzťahoch, zároveň však jemne upriamuje pozornosť na dôležitosť a význam „toho druhého“.

A uprostred všetkého stojí posledné jablko... Jablko ako symbol pokušenia alebo jablko sváru ako znak večného boja o nadradenosť. V tomto prípade je aj symbolom vzťahu medzi mužom a ženou. Predstavuje všetko, čo do vzťahu prinášajú, to, čo ich spája a zároveň oddeľuje.

DIVADLO THÁLIA, KOŠICE

JEDERMAN [off]

Dramaturgia: Forgács Miklós | Vizuálna kon-

Foto: VŠMU - Talk to me

zultantka: Gadus Erika a.h. | Pohyb: Kántor Kata | Hudba: Lakatos Róbert | Hrajú: Márkus Judit, Nagy Kornélia, Illés Oszkár, Lax Judit, Szabadi Emőke, Varga Lívia, Petrik Szilárd, Havasi Péter, Nádasi Péter, Bocsárszky Attila

Moralita Pétera Kárpátiho Everymen alebo Jedermann je druhou premiérou v Divadle Thália. Táto hra je jedným z najhodnotnejších a nadčasových textov významného maďarského dramatika posledných desaťročí. Kárpáti nám prerozpráva každodenný banálny príbeh človeka, ale súčasne jeho osud rozširuje a pretvára na univerzálnu skúsenosť. Nehovorí len o osobe z mäsa a kostí, ktorá pre nás môže byť známa z pouličného virvaru, z hociktorého úradu alebo z nášho blízkeho okolia, ale o archetype prepožičanom zo stredovekého žánru morality, o Hocikom. O človeku, ktorého v úplne nečakanej chvíli života navštívi, vyhladá Smrť. Núti ho, aby sa vysporiadal so svojou existenciou, doterajšou životnou púťou, nech sa obzrie späť, aby videl, ako žil, čo robil doteraz a nech skúsi urobiť poriadok vo svojich medziľudských vzťahoch, aby odpovedal na veľké otázky, kto je, čo dosiahol a čo zanechá za sebou.

Foto: Thália - Jedermann

U Pétera Kárpátiho navyše Hocikto – Everymen je žena. Neupravená, zanedbaná, rozvedená žena v strednom veku, ktorá sa dozvie, že je smrteľne chorá. Zľakne sa, a odrazu sa pre ňu všetko stane dôležitým. Všetko, čím sa doteraz nezaoberala, prehliadla, chce teraz objasniť a vidieť jasne. Uvedomuje si, že jej bytie bolo prázdne, že ignorovala ostatných, ale aj seba, jej všedné dni plynuli pod tlakom nejakého chladného, mechanického poriadku.

Hra skúma bytie bežného človeka, ktorý sa vo svojej malosti a zdanlivej zbytočnosti stane kozmickou, veľkolepou udalosťou.

BÁBKOVÉ DIVADLO, KOŠICE

O. ŽIUGŽDA: POTKANJAR [off]

Réžia: Oleg Žiugžda | **Preklad:** Juraj Andričik | **Dramaturgia:** Ivan Sogel | **Scénografia:** Valerij Račkovskij | **Hudba:** Pavel Kondrusevič
Asistent réžie: Miroslav Kolbašský | **Účinkujú:** Beáta Dubielová, Erika Molnárová, Juraj Fotul, Miroslav Kolbašský, Peter Orgován

Unikátne bábkové predstavenie podľa nemeckej stredovekej legendy a poémy Mariny Cvetajevovej (považovanej za klenot ruskej literatúry 20. rokov 20. storočia).

V roku 1284 je mesto Hameln zamorené potkanmi. Do mesta prichádza neznámy muž, ktorý prisľúbi mešťanom, že tento problém vyrieši, obyvatelia mu na oplátku prisľúbia peňažnú odmenu. Neznámy muž súhlasí a zahrá na svojej píšťalke. Jej melódia odvádza potkany až do rieky Vezera, kde sa utopia. Napriek úspechu mešťania porušia svoj sľub a odmietajú mu zaplatiť za vykonanú prácu. Zlostný potkaniar odchádza, aby sa o nejaký čas neskôr vrátil a pomstil.

Je 26. júna 1284 – hamelnčania sú v kostole a potkaniar sa vracia, aby znova vylúčil svoju melódiu. Avšak tentoraz melódiu jeho píšťalky nasledujú hamelnské deti. Stotridsať chlapcov a dievčat odvádza potkaniar z mesta. V tomto uzlovom momente sa, ale verzie príbehu líšia: podľa jednej potkaniar vlákal všetky deti do jaskyne, z ktorej už nikdy nikto nevyšiel, iná hovorí o chromom dieťati, ktoré zostalo pozadu a tak mohlo všetko povedať dospelým z Hamelnu, ďalšia verzia tvrdí, že potkaniar utopil deti vo Vezere rovnako ako predtým potkany a ďalšia zasa, že deti vrátil, až keď mu mešťania zaplatili.

Už po stáročia sa o tejto legende vedú výskumy, avšak zostali len dohady a hypotézy, nikdy sa nezistilo, čo sa presne v Hamelne stalo.

Poéma M. Cvetajevovej i scenár O. Žiugždu sú farbisté, plné symbolických obrazov, čo ich robí príťažlivé pre súčasné bábkové divadlá.

Inscenácia je zaujímavá pre široký okruh divákov, pretože rozprávkový základ tohto filozoficko – poetického diela je zrozumiteľný dospelým i deťom.

DIVADLO NA OSMIČKE, NITRA

H. FAČKOVEC: KAJCO [on]

Scenár: Henrich Fačkovec | **Réžia:** Roman Valkovič | **Hudba:** Júlia Jušta Geletková, Zuzana Horečná, Monika Urdová, Daniela Černá, Dávid Poloň, Juraj Hrubý | **Hrajú:** Veronika Šidlová, Henrich Fačkovec, Roderik Virágh, Miroslava Pepierniková, Júlia Jankovičová

„Inšpiráciu som čerpal zo svojho okolia, z vlastnej rodiny, od blízkyh. Asi pred dvomi – tromi rokmi som videl predstavenie Radošinského naivného divadla, a povedal som si, že niečo také by som chcel napísať sám...“ H. Fačkovec

Tradičného divadelného priestoru sa pod režisérskou taktovkou Romana Valkoviča zmocnili nitrianski študenti z Divadielka na osmičke, ktorí trefným spôsobom zaznamenali príbeh dvadsaťosem ročného dedinského chlapca, hľadajúceho dosiaľ nepoznanú lásku. Dobrá povest' je na dedine najdôležitejšia, a tak povest' starého mládenca, akým je Karol, ňou rozhodne nie je. Nájst' však lásku je niekedy omnoho ťažšie, ako by sa dalo čakať a mať správneho dohadzovača, Roderika Virágha, je priam nevyhnutnosťou.

„Lúbi, nelúbi, vyberať si nebude!“

Henrich Fačkovec alias Kajco či Karolko, ako ho volala mama, sa predviedol v úlohe neskúseného, a prakticky i nepoužiteľného chlapa. Humorné a nenásilne vypointované rozhovory pridávajú na komplexnom vyznievaní hry. Už úvodný monológ navnadí diváka na jeho ďalšie pokračovanie. Atmosféru scény dopĺňa spevácke trio s gitarou.

Foto: Divadlo na osmičke - Kajco

TEATRO COLORATO, BRATISLAVA

NOEMOVA ARCHA ALEBO NEZABUDNI NA SLONA [on]

Autor textovej predlohy: Juraj Fotul; Peter Weinciller | **Dramaturgia:** Juraj Fotul | **Scéna a kostýmy:** Miriam Hornáková | **Hudba a hra na akordeóne:** Adam Hanzl | **Réžia:** Peter Weinciller

Neďaleko mesta Niniveh boli v roku 1853 objavené dokumenty, ktoré opisovali potopu sveta avšak, sú oveľa staršie ako Biblia. Následný výskum ukázal, že príbeh o potope sveta a jej hrdinovi Noemovi sa absolútne nezakladá na pravde. Väčšina biblických príbehov je prebratá zo starších kultúr, napríklad od Sumerov či Babylončanov. Tak čo vlastne možno pokladať za reálny fakt? Za najvierohodnejšie tvrdenie možno pokladať, že tento biblický príbeh bol zostavený z dvoch odlišných príbehov dvoch rôznych civilizácií.

„Ak prvá kapitola Biblie nie je pravda, tak potom aj jej zvyšok je veľmi otáznym.“

(Charles Darwin)

Vtipné, svieže spracovanie starobylej témy Noeho a potopy sveta formou divadla objektu prináša Divadlo Colorato.

—[apečkoviny]

SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO, MARTIN

PATRIK OUŘEDNÍK:

**EUROPEANA - STRUČNÉ DEJINY
20.STOROČIA [off]**

Autor: Patrik Ouředník | Dramatizácia: Ján Luterán, Miroslav Dacho | Dramaturgia: Róbert Mankovecký | Scéna: Ján Ptačin, Michal Lošonský | Kostýmy: Eva Kleinová | Pohybová spolupráca: Tomáš Mischura | Réžia: Ján Luterán Hrajú: Viliam Hriadel, Marek Geišberg, Eva Gašparová, Kamila Antalová, Daniel Žulčák

Foto: Slovenské komorné divadlo - Europeana

Patrik Ouředník – spisovateľ a prekladateľ, takmer tridsať rokov žijúci vo Francúzku, kde vyštudoval francúzsku literatúru a dejiny náboženského myslenia, v súčasnosti pôsobí ako profesor na Univerzite v Noulaguete sa stal predlohou na spracovanie Slovenského komorného divadla v Martine.

Kniha Europeana je podľa dramaturga Róberta Mankoveckého pre divadelných dramaturgátov obrovskou výzvou. Márne by sme hľadali príbeh, situáciu, sujet, akékoľvek východiská pre dramatický dialóg. Europeana je inšpiráciou, východiskom, návodom ako postupovať, estetickým limitom určujúcim hranice, ponúka pestrofarebnú jazykovú štruktúru plnú humoru, sarkazmu a ironie. Konania, situácie a fabulácie musia tvorcovia divadelnej inscenácie objavovať sami podľa Ouředníkovho stručného návodu, skrytého medzi riadkami Europeany, skonštatoval Mankovecký.

Europeana, s podtitulom Stručné dejiny dvadsiateho storočia je ironickou autorskou výpoveďou o hystérii ľudstva v našej nedávnej minulosti, správou o brutalite vojen a revolúcií, o kolaborácii vedy a techniky so zlom, o mediálnom falšovaní skutočnosti, o intelektuálnych teóriách, z ktorých po obnažení pramení len prázdnota a bezradnosť. Je to text, ktorý skôr ako o 20. storočí hovorí o tom, ako sa o 20. storočí referovalo a čomu ľudia v 20. storočí dokázali uveriť.

P.A.T.

M.H.L. [off]

**Scenár, výtvarný koncept, réžia, performer: Sláva Daubnerová
Dramaturgia a zvukový dizajn: Pavel Graus | Videoart: Lukáš Kodoň | Pohybová spolupráca: Emil Píš | Odborná spolupráca: doc. PhDr. Nadežda Lindovská | Partner: Divadelný ústav, Bratislava
Produkcia: P.A.T. platforma pre súčasné divadlo a Štúdio 12, Bratislava**

„Nedívate sa nikdy nazad, len vpred. Obdivujem Vás. Nevidíte tam niekde vpredu aj mňa? Len sa dobre dívajte, musím tam niekde byť a veľmi šťastná. Toto „má dať“ mi dlhuje život, ja som už svoje v zmluve vrchovato splnila.“ (List sebe samej, 7.10.1962), (M.H.L. Synopsis)

Magda Husáková – Lokvencová by mohla byť prvou slovenskou režisérkou aj tisíckrát, no keby jej život nebol bohatý na toľko dramatických udalostí, sotva by dnes mohla vzniknúť dokumentárna inscenácia takéhoto rozsahu a kvality. Avšak život, ktorý Husáková – Lokvencová žila, doba, ktorej bola svedkom, povolanie, ktoré si zvolila, ľudia, ktorí sa stali spoločníkmi jej života, ale aj jej samotný charakter, sú silnými podnetmi na tvorbu nových umeleckých foriem.

Monodráma autorky, režisérky a herečky Slávy Daubnerovej sa logicky sústreďuje na tri najzávažnejšie okruhy udalostí zo života postavy. Osobný a rodinný život Magdy Husákovovej – Lovkencovej, profesionálnu kariéru a politické zmeny, ktoré ovplyvňovali a nivočili obe oblasti jej života. Daubnerová ako autorka textu má už skúsenosť s tvorbou textu fragmentárne poskladaného z viacerých informačných zdrojov. Celý text vychádzal z komentárov, rozhovorov a súkromných denníkových záznamov francúzskej výtvarníčky Louise Bourgeois. V prípade scenára k inscenácii M.H.L. zachádza Daubnerová ešte o kus ďalej. Na vytvorenie komplexného obrazu života Magdy Husákovovej – Lovkencovej využíva okrem súkromnej korešpondencie a rodinného archívu aj režijné poznámky, dobové kritiky a početné dokumenty pochádzajúce z archívov Ústavu pamäti národa, Divadelného ústavu v Bratislave, Bezpečnostných složek v Prahe či Ústavu pro stadium totalitárních režimů v Prahe. Daubnerová tak vytvorila text, ktorého hodnota je nielen vysoko umelecká, ale aj dokumentárna.

Slovo – spoločensko politický týždenník
ročník XII, č.19, s. 35
VLADIMÍR BLAHO (divadelný publicista)

Foto: P.A.T. - M.H.L.

Foto: Gunagu - Sado

GUNAGU, BRATISLAVA **V. KLIMÁČEK: SADO (LÁSKA V EURÓPE) [off]**

Scéna: Peter Janků | Kostýmy: Renáta Ormandíková | Hudba: Peci Uherčík | Réžia: Karol Vosátko | Hrajú: Eva Sakálová, Štefan Martinič, Tomáš Palonder / alt. Jerry Szabo, Svetlana Janišová

Výrazným znakom hier „Made in GUnaGU“ je humor - miestami čierny a „cool“, ktorý najlepšie vystihuje hodnotový a citový zmätok začiatku tretieho tisícročia. Aj k najvážnejším témam sa divadlo vyjadruje prostredníctvom humoru. Programovo vytvára autorské hry, písané priamo „na telo“ hercom. Vo svojej dramaturgii strieda metódu kolektívnej tvorby. Inšpirácie GUnaGu sú dvojaké: intelektuálne a zážitkové. Intelektuálnu stránku predstavuje alúzia, citát a výpožička, zážitkovú výjav odpozorovaný zo života (často karikovaný alebo spracovaný do podoby gagu).

Čo sa stane, ak sa stretne slovenská herečka, rakúsky režisér, nemecká scénografka a francúzsky skladateľ? To sú postavy Klimáčkovej čiernej komédie, ktoré sa vzájomne zvädzajú a hovoria o láske, no nedokážu sa milovať.

Hra o Európanoch prvej a druhej kategórie, ako aj o tom, že mať rád bližného svojho je veľmi ťažké, keď mám voči nemu dlhoročné predsudky.

ZAHRANIČNÍ HOSTIA

DIVADELNÁ SPOLOČNOSŤ JANY MICENKOVEJ (CZ) **NEKROGAMES [off off]**

Scenár a réžia: Jana Micenková | Scénografia: Petra Lebdušková
Kostýmy: Markéta Šafáriková | Choreografia: Petra Pellarová
Lighting design: Reiner Nagel | Produkcia: Martina Balážová / Jana Micenková | Hrajú: Martina Balážová, Pavla Drtinová / Tereza Virtová, Rostislav Trtík, Karel Pokorný, Ondřej Lemon

NEKROgames je cynická tragikomédia o ľudskej samote, roz dvojeniach, sebadeštruktivite a o ľudskej ne - komunikácii, neschopnosti do-

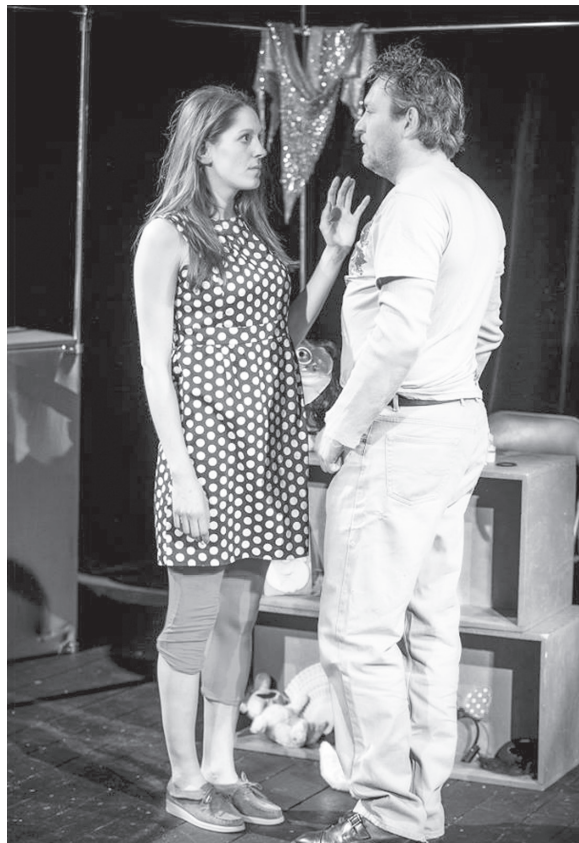
[apečkoviny]—————

rozumieť sa, i keď v mnohom nám ide o spoločný záujem. „BEZ NEBEZPEČÍ JE HRA CHLADNÁ“. Autorská hra Jany Micenkovej je rozdelená do 4 GAMES, ktoré existujú ako samostatné celky alebo príbehy. Spája ich základná myšlienka rozkladu vzťahových relácií a prvotný problém ne - komunikácie medzi postavami. Spomínaný rozklad alebo dekonštrukcia medziľudských vzťahov je formálne vyjadrená dekonštrukciou hry, času a textu.

DIVADLO DNO (CZ) **DEN DNA [off off]**

DIVADLO DNO je nezávislá alternatívna divadelná skupina bez vlastnej scény. Založili ju herci, hudobníci, výtvarníci a študenti v Hradci Králové v roku 2000. Od roku 2004 funguje ako občianske združenie, ktoré zastrešuje rôzne divadelné, hudobné a výtvarné projekty.

Foto: Nekrogames

SPOLUPRACUJTE

AP už popri tradičných súťažných disciplínach ponúka i priestor a stáva sa médiom pre všetkých tých, ktorí písmom, fotografiou zachytia pestrofarebné momenty festivalu – dojmy z predstavení, kritické príspevky, krátke reflexie, momentky, okamihy, zlomky a úlomky času – priestorových súradníc, mimo divadelného priestoru, ale i sprievodných podujatí.
Kontakt: jozefina.stefanska88@gmail.com
Vopred ďakujeme!

Na všetky podujatia vstup voľný!

TEATR PRZEDMIEŚCIE, RZESZOW OBIETNICA [off off]

**Autor textu, réžia – Aneta Adamska | Hudba:
Jakub Adamski | Hrajú: Aneta Adamska, Jakub
Adamski, Łukasz Lisowski, Paweł Sroka, Ma-
ciej Szukała, Iwona Żytecka**

O súbore

Teatr Przedmieście vznikol v roku 2001 iniciatívou Anety Adamskej – vytvorila dôslednú víziu vedenia súboru i práce na produkciách. V auguste 2006 skupina presunula svoje sídlo do Lancutu, kde pracovali do roku 2010. Vo všeobecnosti divadlo však všetky produkcie tvorí v Rzeszowe. Rovnako je iniciátorom i organizátorom rôznych podujatí regionálneho, celopolského alebo medzinárodného rozsahu. Teatr Przedmieście bol ocenený za svoju produkciu a môže sa pýšiť mnohými oceneniami z festivalov v Poľsku i Európe.

O Anete Adamskej

Je autorkou prvej nezávislej divadelnej scény v Podkarpátí. V roku 2010 založila v Rzeszowe Centrum divadelnej tvorby, pre deti, mládež a dorast, ktoré pracuje pod záštitou poetiky Teatru Przedmieście.

Je prapôvodcom a organizátorom umelecko-vedeckého festivalu „Zdroj pamäte“. Grotowski – Kantor – Szajna, Literárnych večerov s majstrami slova, Medzinárodných stretnutí Alternatívneho divadla „Ľaňcucke divadelné noci“, Národných workshopov a autorských workshopov „Cesty žien“. Tvorí množstvo najrôznejších workshopov v kraji i za jeho hranicami, napr. Rím, Barcelona, Frankfurt atď. a rovnako s mnohými divadlami a inštitúciami v Poľsku.

Obietnica / Prísľub

Predstavenie predostiera obraz o tom, že v našich životoch sa odohrávajú najrôznejšie histórie, ktoré sa vymykajú akýmkoľvek definíciám. Prelomové obrazy, ktoré v behu rokov vyúsťia do momentov symbolických a zároveň sa v časo - behu stávajú vážnejšími. V našich životoch sa odohrávajú príbehy, ktoré ponúkajú pohľad

na udalosť, okamih, ktorý je v našom živote uzlový, nie preto, aby sme mu porozumeli, ale preto, aby sme ten istý okamih mohli prežiť znova.

Moja matka mi vyrozprávala históriu počatia, narodenia a potom dočasnej smrti svojho dieťaťa najmenej raz ročne. Viac ako tridsať rokov ma ponára do mýtckej krajiny svojich prežitkov a vnútorného hlasu, odhrňajúc iný, nový závoj tajomstva, ktoré sa kedysi stalo. Moja matka plače vždy, keď začína svoje rozprávanie o nádeji, vojne, chorobe, anjeloch, osude i predurčení.

Nadišiel moment, aby som i ja sama nasiaknutá touto históriou pridala príbeh, ktorý však ponúknem po svojom. Zhodou okolností ma na tejto ceste sprevádza môj starší syn, ktorý je v tejto hre i v civilnom živote, môj dych, moja nádej. Udalosti z pred tridsiatich rokov sa stali zmysluplnými.

Získaním tohto príbehu sa vrátil môj pokoj a istota, že všetko, čo sa udialo bolo tak, ako malo byť.

PREŠOV
 PODMIENKY VIZUÁLNEJ KOMUNIKÁCIE | WORKSHOP
 25.-26.4.
 Skúšobňa Studentského divadla PU,
 Ul. 17 novembra č. 1

| PREDNÁŠKA
 26.4. o 13.00 hod.
 Filozofická fakulta PU,
 Ul. 17 novembra č. 1, miestnosť č. 94.

VÝRAZNE. V MLČANÍ | MESTSKÁ AKCIA
 27.4. o 21.00 hod.
 Priestor pred Divadlom Jonáša Záborského,
 Nám. legionárov 6

ČÍNSKA LEKCIA | DIVADELNÉ PREDSTAVENIE
 28.4. o 20.45 hod.
 Divadlo Alexandra Duchoviča,
 Jarková 77

Viac na: www.polinst.sk

Spolufinancované dotáciou Ministra kultúry
 a národného dedičstva Poľskej republiky

POLSKÝ
 INSTYTUT
 BRATISLAVA

Ministerstwo
 Kultury
 i Dziedzictwa
 Narodowego.

tyždeň : RÁDIO_FM

AKADEMIA RUCHU (ĎALEJ AR) WAR- SZAWA (PL) [off off]

„Alternatívne divadlo je jedno vreco, do ktorého možno dnes hodiť všetko. Od estetizujúceho a nostalgického divadla po politické plagáty. (...) Je čoraz menej spoločných hodnôt, čoraz väčšia nejednotnosť, čoraz väčší svetónázorový chaos.“

KORNAS, T.: Wszystko sie wymieszalo.
 In: OSTROWSKA, J. – TYSZKA, J.: Szkice o teatrze
 alternatywnym. Poznań: Wydawnictwo
 naukowe UAM, 200á, s.65.)

Poľské alternatívne divadlo začalo hrať významnú úlohu začiatkom 70. rokov 20. storočia. Tvorili ho rôzne študentské súbory, ako Akademia Ruchu,

Teatr Ósmego Dnia a Teatr Provisorium, ktoré sa pokúšali o umelecké experimenty v ostrom kontraste s tradičným repertoárom. Ich činnosť bola často predmetom politických perzekúcií zo strany komunistického režimu.

Umelecký súbor AR je jedným z najdôležitejších alternatívnych divadiel v Poľsku. Vzniklo v roku 1973 vo Warszawe, jeho zakladateľom a umeleckým riaditeľom bol Wojciech Krukowski (1944 – 2014). Jednou z hlavných črt divadla je vizuálne rozprávanie. Umelecké pole pôsobnosti tvorcov kolíše na hranici divadla, výtvarného umenia, performance a filmu. V procese tvorby využívajú pohyb, priestor a sociálny odkaz, ktorý sa však nemusí vylučovať s umeleckým radikalizmom. Predstavenia AR mohli vidieť diváci takmer vo všetkých krajinách Európy a Ameriky.

Na AP 2014 sa predstavia s dvomi produkciami. „Wyrážnie. W milczeniu.“ (Výrazne. V mlčaní; pouličné divadlo) a „Chińska lekcja“ (Čínska lekcia).

VÝRAZNE. V MLČANÍ.

Projekt, réžia: Wojciech Krukowski | Hrajú: Janusz Bałdyga, Cezary Marczak, Jolanta Krukowska, Zbigniew Olkiewicz, Krzysztof Żwirblis | Technická úprava: Jan Pieniążek, Jarosław Żwirblis

Hra je manifestáciou lapidárnej komunikácie. Kompozícia predstavenia je založená na hre so slovami a zároveň využívaní svetelných panelov / kociek, ktoré sú prostriedkom postupného odhaľovania či vytvárania odkazov. Hry AR sa dotýkajú dvoch druhov kontextov: 1. Historického kontextu, 2. Aktuálnej politickej situácie.

Ide o monumentálne predstavenie, kde modelovú situáciu herci rozohrávajú na rozľahlom priestranstve. Prvýkrát ju herci AR realizovali na domácej pôde vo Warszave. Predstavenie herci realizovali mimo divadelný priestor na protiláhlych brehoch Wisly, kde hrali dve skupiny hercov. Obe skupiny realizujú vlastný proces „výstavby“. Vo finálnej akcii herci vyplňajú svietiace kocky z úvodnej scény, ktoré spočiatku pôsobili ako abstraktné, geometrické svietiace tvary, ktoré postupne v procese predstavenia preberajú konkrétnu podobu písmen, tie sa vo finálnej fáze stávajú čitateľným odkazom. Vo Warszavskej realizácii boli v hre využité a vypísané slová, ktoré sa týkali historického kontextu tohto mesta. Z ľavého brehu Wisly bola viditeľná výzva: „Pozeraj“, na druhom brehu odkaz, ktorý bol zároveň odpoveďou „Pamätaj“.

Podobný princíp využívali herci pri realizácii predstavení v ďalších mestách. V podstate išlo o iné – nové predstavenia i keď boli z rovnakého cyklu. Ďalšie predstavenie sa uskutočnilo na obidvoch brehoch Mataňského jazera v Poznani. Posolstvá boli budované rovnakým spôsobom, dotýkali sa politického kontextu. Prvá skupina hercov vytvárala reláciu slov: „Poznaj – Vyberaj“ druhá realizovaná na ďalší deň: „Neporovnaj – Porovnaj“. Podobný efekt hry slov bol použitý v projekte realizovanom vo Franfurkte nad Odrou. Text budovaný vo finálnej fáze hry tvoril na poľskom brehu „Oder Du“. Text budovaný na brehu nemeckom (čítaný z brehu poľského) tvoril metatext: „Albo ty“. Sumárne možno tento typ alternatívnej produkcie považovať za typ alúzie spoločenskej i politickej.

ČÍNSKA LEKCIA

V úvode sa predstavia so súborom niekoľkých krátkych performance, ktoré nie sú so sebou príbehovo alebo štruktúrne prepojené. Ich základnou vlastnosťou je formálna jednota vizuálneho jazyka. V konečnom dôsledku však nastavujú analytické zrkadlo spôsobom správania v skupine. Nemenej dôležité je vnímanie odkazu Čínskej lekcie, ktorý reflektuje politické a mravné premeny v poslednom čase.

ALKALMI FORMÁCIÓ (HU) GEORG BÜCHNER WOYZECK: TRANS [off off]

Hra na motívy nemeckého dramatika, prozaika, revolucionára a politického publicistu predmarcového obdobia. Napriek tomu, že počas svojho krátkeho života napísal iba niekoľko diel patrí k najvýznamnejším nemeckým spisovateľom.

Divadelná dráma zúfaleho a nešťastného vojaka, ktorému ubližuje jeho okolie natoľko, že si dokáže len veľmi ťažko zachovať zdravý rozum a ľudskú dôstojnosť, napísal okolo roku 1830 mladý nemecký autor podľa skutočnej udalosti Jahanna Christiana Woyzecka, ktorý v Nemecku v roku 1821 zo žiarlivosti ubodal svoju ženu a následne bol odsúdený a popravený.

Spracovanie Alkalmi Formáció je však osobité, aktualizované a pôvodná téma G. Büchnera prešla výraznou transformáciou.

Vážení Cestujúci!

Sprievodcovia po ceste: Bánfoldi Szilárd, Botka Dóra, Kállai Ákos, Veres Kitti | Navigátor: Erlauer Balázs | Výbava: Kállai Ákos Letáky: Kovács A. Gyula | Organizátor cesty: Petró Annamari | Hlavný organizátor: Kállai Ákos a Szilágyi Szabolcs

Naše motto: Najkrajšie sa leskne kvapka potu našich Cestujúcich.

Vedenie spoločnosti AF TRAVEL od svojho vzniku neochvejne presadzuje jednu líniu: našim cieľom je znepokojenie divákov, ich znervózňovanie a vychyľovanie z noriem. Ani na tejto ceste neponúkame nič nové. Ak sa teda chcete konfrontovať s vlastnými nočnými morami a úzkosťami vo frustrovanom prostredí, tak naša ponuka je tu práve pre Vás. Odborne pripravená posádka sa postará, že budete dokonale zneužití a Vaše požiadavky budeme celkovo ignorovať. Pre nás je kľúčová Vaša Kalvária. Keďže svieži jarň optimizmus nám nepraje, musíme dnes preniknúť ešte do hlbších a tajomnejších zákutí! Odmenu bude dušu trýzniaci balzam a švédske stoly.

Naša cesta má špeciálny charakter, počet cestujúcich je obmedzený, preto Vás prosíme o presnosť a dochvilnosť! Nahlásení budú uprednostnení, ale poradovník bude aj na mieste predstavenia.

Za spoluprácu pri preklade maďarských materiálov o súbore Alkalmi Formáció ďakujeme doc. PhDr. Petrovi Kášovi, CSc.